

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OB	2	2
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	3	0
2501792 Estudis de Català i de Clàssiques	OT	4	0
2501802 Estudis d'Espanyol i de Clàssiques	OT	3	0
2501802 Estudis d'Espanyol i de Clàssiques	OT	4	0
2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques	OT	3	0
2501856 Estudis de Francès i de Clàssiques	OT	4	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Agustí Alemany Vilamajó

Correu electrònic: Agustí.Alemany@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta és una assignatura d'introducció a la Lingüística Indoeuropea, de manera que no es requereix una formació anterior específica per a cursar-la més enllà d'un coneixement bàsic-intermedi de l'estructura gramatical del grec i del llatí; tanmateix, es recomana als estudiants repassar els seus coneixements previs tant de fonologia com de geografia i història d'Europa i Àsia. És convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin un nivell d'anglès i francès que els permeti d'accedir a bibliografia en aquestes llengües.

Objectius

Aquesta assignatura és l'única de la Matèria "Lingüística Indoeuropea" (Nuclear) del Segon curs del Grau "Estudis Clàssics" i es planteja com una assignatura introductòria bàsica, que a més permet d'accedir a les dues assignatures de la Matèria "Lingüística Indoeuropea" (Optativa) de Tercer i Quart curs del mateix Grau. El seu propòsit es proporcionar l'estudiant de coneixements fonamentals sobre la història i cultura dels principals pobles indoeuropeus i alhora oferir-li una introducció a la fonologia i morfonologia del grec i del llatí des d'un punt de vista comparatiu.

Competències

Estudis Clàssics

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar fets lingüístics de les llengües indoeuropees, de les llengües clàssiques i de les llengües romàniques.

Estudis de Català i de Clàssiques

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar fets lingüístics de les llengües indoeuropees, de les llengües clàssiques i de les llengües romàniques.

Estudis d'Espanyol i de Clàssiques

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar fets lingüístics de les llengües indoeuropees, de les llengües clàssiques i de les llengües romàniques.

Estudis de Francès i de Clàssiques

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar fets lingüístics de les llengües indoeuropees, de les llengües clàssiques i de les llengües romàniques.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Relacionar fets lingüístics de les llengües indoeuropees, de les llengües clàssiques i de les llengües romàniques.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les a l'estudi dels textos de l'època moderna i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans moderns.
2. Conèixer la bibliografia instrumental necessària (manuals avançats, edicions de textos, diccionaris etimològics tant de l'indoeuropeu com de les principals llengües de la família) per prosseguir l'estudi de la lingüística indoeuropea més enllà dels límits de la matèria.
3. Conèixer les relacions de parentiu entre les diferents llengües indoeuropees.
4. Demostrar el coneixement dels principis de la gramàtica comparada.
5. Explicar fenòmens fonètics i morfològics relacionats amb l'evolució de l'indoeuropeu al grec i al llatí.
6. Explicar oralment i per escrit l'evolució d'una forma indoeuropea al grec o al llatí i viceversa.
7. Identificar l'arrel indoeuropea hipotètica de paraules gregues i llatines.
8. Organitzar i redactar textos de forma clara, correcta i adequada.
9. Resoldre exercicis de fonologia comparada sobre l'evolució de termes indoeuropeus a llengües derivades i viceversa.
10. Situar els diversos pobles i llengües indoeuropeus espacialment i cronològicament.
11. Utilitzar el vocabulari tècnic i específic de la indoeuropeística en la presentació oral i escrita de treballs.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, una presentació històrica de les diferents llengües i pobles indoeuropeus, i, de l'altra, una introducció a la fonologia històrica del grec i del llatí des d'una perspectiva comparativa amb especial atenció als resultats paral·lels en antic indi i gòtic. Es realitzaran nombrosos exercicis pràctics per tal d'afavorir la comprensió d'aquesta segona part. Els temes que es tractaran són aquests, tot i que no necessàriament en l'ordre en què aquí són presentats:

Bloc I: Llengües i pobles indoeuropeus

- ◆ Tema 1. Breu història i justificació de la lingüística indoeuropea
- ◆ Tema 2. Les llengües anatòliques † (s. xvii-iv aC)
- ◆ Tema 3. El grec (s. xv aC-)
- ◆ Tema 4. Les llengües indoàries (s. x aC-)
- ◆ Tema 5. Les llengües iràniques (s. ix aC-)
- ◆ Tema 6. Les llengües itàliques (s. vii aC-)
- ◆ Tema 7. Les llengües celtes (s. iv aC-)
- ◆ Tema 8. Les llengües germàniques (s. ii aC-)
- ◆ Tema 9. L'armeni (s. v-)
- ◆ Tema 10. El tocari † (s. v-ix)
- ◆ Tema 11. Les llengües eslaves (s. viii-)
- ◆ Tema 12. Les llengües bàltiques (s. xiv-)
- ◆ Tema 13. L'albanès (s. xv-).

Bloc II: Introducció a la Lingüística Indoeuropa

- ◆ Tema 14. Caracterització general de l'indoeuropeu
- ◆ Tema 15. Vocals y semivocals

- ◆ Tema 16. Diftongs
- ◆ Tema 17. Líquides y nasals
- ◆ Tema 18. Oclusives
- ◆ Tema 19. Espirants
- ◆ Tema 20. Fonaments de fonologia y morfonologia indoeuropees

Metodologia

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en alternar la exposició teòrica de cadascuna de les unitats abans esmentades amb la realització d'una sèrie d'exercicis pràctics que ajudin els estudiants a familiaritzar-se amb els fonaments de la gramàtica comparada. La divisió en dos blocs no es gratuïta, ja que permetrà de planificar la docència dels continguts en classes alternes i tractar així de manera simultània cada setmana la matèria relativa a pobles i cultures indoeuropees amb l'estrictament lingüística, base dels exercicis a realitzar.

Al principi del curs hom lliurarà un petit dossier amb una sèrie de taules exemplificant l'evolució dels diferents fonemes de l'indoeuropeu en sànscrit, grec, llatí i gòtic. Eventualment s'hi afegiran altres llengües complementàries, com ara l'antic eslau, per exemple.

El treball de documentació bibliogràfica consistirà [1] en la traducció d'una entrada del diccionari de Buck 1949 i una recerca etimològica i bibliogràfica relativa a la mateixa o bé [2] en un exercici etimològic a partir del nom i cognoms de l'estudiant.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició dels continguts de l'assignatura	36	1,44	5, 6, 8, 11
Presentació oral o escrita d'exercicis	15	0,6	6, 9
Tipus: Supervisades			
Tutories en grups reduïts	4,5	0,18	3, 4, 5, 7, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura de bibliografia (Szémerenyi, Ramat-Ramat, Villar)	35	1,4	2, 3, 4, 10
Realització d'exercicis	35	1,4	5, 6, 7, 9, 11

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura prendrà com a punt de referència les activitats d'avaluació especificades en el quadre adjunt. És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també inclou l'assistència regular a classe i la realització i presentació dels exercicis i de les diverses activitats proposades.

L'estudiant que hagi presentat dues activitats susceptibles d'avaluació no podrà renunciar a ser avaluat ni optar a obtenir una qualificació final de "No Avaluable". En la Reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent al segon examen parcial realitzats al llarg del quadrimestre (50%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Treball de documentació bibliogràfica (Buck)	20%	20	0,8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 11
1er examen parcial	30%	1,5	0,06	5, 6, 7, 8, 9, 11
2on examen parcial	50%	3	0,12	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Les signatures finals indiquen els títols disponibles a la biblioteca de lletres.

- Adams, D.Q. [1999] A Dictionary of Tocharian B. Amsterdam: Rodopi. **[809.198.6-3 Ada]**
- Adiego, I.J. [1992] Protosabelio, osco-umbro, sudpiceno. Barcelona: PPU. **[809.199 Adi]**
- Adiego, I.J. [2007] The Carian Language. Leiden: E.J. Brill. **[809.199.92 Adi]**
- Adrados, F.R.-Bernabé, A.-Mendoza, J. [1995-98] Manual de lingüística indoeuropea, i-iii. Madrid: Ediciones Clásicas. **[809.1 Adr]**
- Adrados, F.R. [2005] A History of the Greek Language: from its Origins to the Present. Leiden: E.J. Brill (orig. cast. [1999] Historia de la lengua griega. Madrid: Gredos). **[807.5(091) Rod]**
- Agud, A. [1988²] Manual de lengua gótica. Salamanca: Universidad de Salamanca. **[803.99 Agu]**
- Anthony, D.W. [2007] The Horse, the Wheel and Language: How Bronze-Age Riders from the Eurasian Steppes Shaped the Modern World. Princeton: Princeton University Press. **[903(4)-16 Ant]**
- Bader, F. (ed.) [1997] Langues indo-européennes. Paris: CNRS Éditions. **[809.1 Lan]**
- Baldi, Ph. [1983] An Introduction to the Indo-European Languages. Carbondale and Edwardsville: Southern Illinois University Press. **[809.1 Bal]**
- Baldi, Ph.-Dini, P.U. [2004] Studies in Baltic and Indo-European Linguistics in Honor of William R. Schmalstieg. Amsterdam: John Benjamins. **[809.1 Stu]**
- Ball, M.J. (ed.) [1993] The Celtic Languages. London: Routledge. **[809.16 Cel]**
- Beekes, R.S.P. [1995] Comparative Indo-European Linguistics. An Introduction. Amsterdam-Filadelfia: John Benjamins Publ. Co. **[809.1 Bee]**
- Beekes, R. [2009] Etymological Dictionary of Greek. Leiden: E.J. Brill.
- Benveniste, É. [1962] Hittite et indo-européen: études comparatives. Paris: Adrien Maisonneuve. [UB Lletres **R 809.1 Ben**]
- Benveniste, É. [1969] Le vocabulaire des institutions indoeuropéennes, i-ii. Paris: Les Éditions de Minuit **[809.1-3 Ben]** (trad. cast. Vocabulario de las instituciones indoeuropeas, i-ii. Madrid: Taurus). [C. Socials **34(095)(=91) Ben**]
- Blench, R.M.-Spriggs, M. (eds.) [1997-99] Archaeology and Language. i-iv. London-New York: Routledge.
- Bosch Gimpera, P. [1960] El problema indoeuropeo. México: Dirección General de Publicaciones (trad. fr. [1961] Les Indo-Européens. Problèmes archéologiques. Paris: Payot [reimp. 1980]). (ambdós **809.1 Bos**)

- Brandenstein, W.-Mayrhofer, M. [1964] Handbuch des Altpersischen. Wiesbaden: Otto Harrassowitz (versión mejorada de W. Brandenstein [1958] *Antiguo persa: gramática, inscripciones*. Madrid: CSIC). [**809.15 Bra**]
- Brugmann, K.-Delbrück, B. [1886-1916] Grundriß der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen i-v. Berlin: Walter de Gruyter (reimp. 1967). [**809.1-5 Bru**]
- Buck, C.D. [1904] *A Grammar of Oscan and Umbrian: with a Collection of Inscriptions and a Glossary*. Boston: Ginn and Co. (reimp. Hildesheim: Georg Olms 1974). [**809.199 Buc**]
- Buck, C.D. [1949] *A Dictionary of Selected Synonyms in the Principal Indo-European Languages*. Chicago-London: The University of Chicago Press (reimp. 1988). [**809.1-3 Buc**]
- Budina-Lazdina, T. [1968] *Lehrbuch der lettischen Sprache*. Västerås: Latvišu centralas komitejas. [UB R **808.83 Bud**]
- Burrow, T. [1973³] *The Sanskrit Language*. London: Faber and Faber. [**809.12 Bur**]
- Camaj, M.-Fox, L. [1984] *Albanian Grammar*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
- Campbell, L. [2004²] *Historical Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. [**800.1 Cam**]
- Cardona, G.-Danesh, J. [2003] *The Indo-Aryan Languages*. London-NY: Routledge. [**809.1 Ind**]
- Cavalli-Sforza, L.L. et al. [2001] *Le radici primi dell'Europa. Gli intrecci genetici, linguistici, storici*. Milano: Bruno Mondadori. [**809.1 Rad**]
- Comrie, B.-Corvet, G.G. (ed.) [1993] *The Slavonic Languages*. London-NY: Routledge. [**808.1 Sla**]
- Conway, R.S. [1897] *The Italic Dialects i-ii*. Cambridge: Cambridge University Press (reimp. Hildesheim: Georg Olms 1967). [**809.199 Ita**]
- Chantraine, P. [1968] *Dictionnaire étymologique de la langue grecque i-iv*. Paris: Klincksieck. [**807.5-321.2 Cha**]
- Demiraj, B. [1997] *Albanische Etymologien: Untersuchungen zum albanischen Erbwortschatz*. Amsterdam: Rodopi. [**809.198.3 Dem**]
- Derksen, R. [2008] *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*. Leiden: E.J. Brill. [UB Lletres R **808.1-3 Der**]
- Devoto, G. [1983] *Storia della lingua di Roma i-ii*. Bologna: Capelli. [**807.1(091) Dev**]
- Drews, R. [1988] *The Coming of the Greeks. Indo-European Conquests in the Aegean and the Near East*. Princeton: Princeton University Press. [**903(497) Dre**]
- Egea, I.M. [1988-90] *Documenta Selecta ad Historiam Linguae Graecae Inlustrandam i-ii*. Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco. [**KL/09486, KL/00756**]
- Ernout, A.-Meillet, A. [1967⁴] *Dictionnaire etymologique de la langue latine. Histoire des mots*. Paris: Klincksieck. [**807.1-321.2 Ern**]
- Fortson, B.W. [2004] *Indo-European Language and Culture: An Introduction*. Blackwell Textbooks in Linguistics, 19. Malden, MA: Blackwell Publishing. [UB Lletres R **809.1 For**]
- Fraenkel, E. [1950] *Die baltischen Sprachen: ihre Beziehungen zueinander und zu den indogermanischen Schwesteridiomen als Einführung in die baltische Sprachwissenschaft*. Heidelberg: Carl Winter. [UB R **809.1 Fra**]

- Fraenkel, E. [1962-65] Litauisches etymologisches Wörterbuch i-ii. Heidelberg: Carl Winter. [808.82-321.2 Fra]
- Friedrich, J. [1974] Hethitisches Elementarbuch, i-ii. Heidelberg: Carl Winter (3. Aufl.). [809.198.7 Fri]
- Gamkrelidze, T.V.-V.V. Ivanov [1995] Indo-European and the Indo-Europeans: a Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-Language and a Proto-Culture, i-ii. Berlin-New York: Mouton de Gruyter [80.1 Tre/080] (trad. ingl. de [1984] Индоевропейский язык и индоевропейцы. Реконструкция и историкотипологический анализ праязыка и протокультуры i-ii. Tbilisi).
- Gippert, J. [1993] Iranica Armeno-Iberica. Studien zu den iranischen Lehnwörtern im Armenischen und Georgischen i-ii. Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften. [809.198.6-3 Ada]
- Godel, R. [1975] An Introduction to the Study of Classical Armenian. Wiesbaden : Ludwig Reichert Verlag. [809.198.1 God]
- Green, D.H. [2000] Language and History in the Early Germanic World. Cambridge: Cambridge University Press. [BZ/003]
- Harris, M.-Vincent, N. (ed.) [1997] The Romance Languages. London-NY: Routledge. [804 Rom]
- Haudry, J. [1992³] Les Indo-Européens. Que sais-je? 1965, Paris: Presses Universitaires de France. [082.1 Que/1965]
- Haudry, J. [1994³] L'Indo-Européen. Que sais-je? 1798, Paris: Presses Universitaires de France. [UGirona 809.1 Hau]
- Held, W.H.-Schmalstieg, W.R.-Gertz, J.E. [1987] Beginning Hittite. Columbus, Ohio: Slavica Publishers, Inc. [809.198.1 Sch]
- Holder, A. [1896-1907] Alt-celtischer Sprachschatz i-iii. Leipzig: Teubner (reimp. 1961-2 Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt). [809.16-323.1 Hol]
- Horálek, K. [1992] An Introduction to the Study of the Slavonic Languages. Nottingham: Astra. [808.1 Hor]
- Horrocks, G. [1997] Greek: a History of the Language and its Speakers. London: Longman. [807.5(091) Hor]
- Huld, M.E. [1984] Basic Albanian Etymologies. Columbus, OH: Slavica Publishers.
- Jensen, H. [1959] Altarmenische Grammatik. Heidelberg: Carl Winter. [809.198.1 Jen]
- Joseph, B.D.-Janda, R.D. (eds.) [2003] The Handbook of Historical Linguistics. Malden, Mass.-Oxford: Blackwell. [801.53 Han]
- Kloekhorst, A. [2008] Etymological Dictionary of the Hittite Inherited Lexicon. Leiden: E.J. Brill. [UB Lletres R 808.1-3 Der]
- König, E.-Auwera, J. van der (ed.) [1994] The Germanic Languages. London-NY: Routledge. [803.0 Ger]
- Krahe, H. [1969] Germanische Sprachwissenschaft. Berlin: de Gruyter (7. Aufl.) [UB R 803.0 Kra]; trad. cast. [1994²] Lingüística germánica. Madrid: Cátedra. [803.0 Kra]
- Krause, W. [1971] Tocharisch. HdO i.4. Leiden: E.J. Brill.
- Kuz'mina, E.E. [2007] The Origin of the Indo-Iranians. Leiden: E.J. Brill.
- Lehmann, W.P. [1993] Theoretical Bases of Indo-European Linguistics. London-New York: Routledge (1st paperback ed. 1996). [809.1(091) Leh]

- Lejeune, M. [1972] Phonétique historique du mycénien et du grec ancien. Paris: Klincksieck. [807.5-4 Lej]
- Lejeune, M.-Duval, P.M.-Pinault, G. [1985-88] Recueil des inscriptions gauloises (RIG) i-iii. Paris: Editions du Centre National de la Recherche Scientifique.
- Leumann, M.-Hofmann, J.B.-Szantyr, A. [1963-77] Lateinische Grammatik i-ii. München: Beck. [870.1 Han/II,2,1-2]
- Lockwood, W.B. [1972] A Panorama of Indo-European Languages. Hutchinson University Library: London. [809-1 Loc]
- Mallory, J.P. [1989] In Search of the Indo-Europeans: Language, Archaeology and Myth, London: Thames and Hudson (trad. fran. [1997] A la recherche des Indo-Européens: langue, archéologie, mythe, Paris: Editions du Seuil). [ambdós 809.1 Mal]
- Mallory, J.P.-Adams, D.Q. (eds.) [1997] Encyclopedia of Indo-European Culture. London-Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers. [809.1(03) Enc]
- Mallory, J.P.-Adams, D.Q. (eds.) [2006] The Oxford Introduction to Proto-Indo-European and the Proto-Indo-European World. Oxford-New York: Oxford University Press. [809.1 Mal]
- Markey, T.L. [1977] Germanic and its Dialects: a Grammar of Proto-Germanic. Amsterdam: John Benjamins. [BZ/009]
- Martinet, A. [1987] Des steppes aux océans: l'indo-européen et les "indo-européens". Paris: Payot [809.1(091) Mar] (trad. cast. [1997] De las estepas a los océanos: el indoeuropeo y los indoeuropeos. Madrid: Gredos). [809.1 Mar]
- Matasović, R. [2009] Etymological Dictionary of Proto-Celtic. Leiden: E.J. Brill. [UB Lletres R 809.16 Mat]
- Mayrhofer, A. [1956-80] Kurzgefasstes etymologisches Wörterbuch des Altindischen i-iv. Heidelberg: Carl Winter. [809.12-321.2 May]
- Meier-Brügger, M. [2002⁸] Indogermanische Sprachwissenschaft. Berlin-New York: Walter de Gruyter (trad. ingl. [2003] Indo-European Linguistics. Berlin-New York: Walter de Gruyter). [809.1 Mei]
- Meillet, A. [1937⁸] Introduction à l'étude comparative des langues indo-européennes. Paris: Hachette (reimp. Alabama: University Press 1964). [809.1 Mei]
- Meillet, A. [1965⁸] Aperçu d'une histoire de la langue grecque. Paris: Klincksieck. [807.5(091) Mei]
- Meillet, A. [1977] Esquisse d'une histoire de la langue latine. Paris: Klincksieck. (reimp. de 1922⁶ amb bibliografia actualitzada). [UPF]
- Meillet, A.-Vendryes, J. [1968⁴] Traité de grammaire comparée des langues classiques. Paris: Honoré Champion. [807.5-52:807.1 Mei]
- Melchert, H.C. (ed.) [2003] The Luwians. Leiden: E.J. Brill. [939.3 Luw]
- Monteil, P. [1973] Eléments de phonétique et de morphologie du latin. Paris: Nathan. (trad. cast. [1992] Elementos de fonética y morfología del latín. Sevilla: Publicaciones de la Universidad de Sevilla). [807.1-4 Mon]
- Narain, A.K. [1987] On the "First" Indo-Europeans: the Tokharian-Yuezhi and their Chinese Homeland. Bloomington: Indiana University. [UPF DS731.T6 N37 1987]
- Niedermann, M. [1985⁴] Phonétique historique du latin. Paris: Klincksieck. [807.1-4 Nie = ed. 1953³]
- Oranskij, I.M. [1977] Les langues iraniennes. Paris: Librairie C. Klincksieck (trad. francesa de [1963] Иранские языки. Moskva).

- Orel, V. [2000] *A Concise Historical Grammar of the Albanian Language: Reconstruction of Proto-Albanian*. Leiden: E.J. Brill.
- Palmer, L.R. [1980] *The Greek Language*. London: Faber and Faber. [807.5 Pal]
- Pinault, G.-J. [2008] *Chrestomathie tokharienne. Textes et grammaire*, Leuven-Paris.
- Pisani, V. [1964] *Le lingue dell'Italia antica oltre il latino*. Torino: Rosenberg & Sellier. [UB Lletres LL Db(Pis)]
- Pisani, V. [1974] *Grammatica latina: storica e comparativa*. Torino: Rosenberg & Sellier. [807.1-5 Pis]
- Poccetti, P. [1979] *Nuovi documenti italici. A complemento del manuale di E. Vetter*. Pisa: Giardini. [930.271=71Poc]
- Pokorny, J. [1952] *Antiguo irlandés: lecturas históricas, con paradigmas, notas y glosario completo*. Madrid: CSIC. [809.162 Pok]
- Pokorny, J. [1959-69] *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, i-ii*. Bern-München: Francke Verlag. [809.1 Pok]
- Prosdocimi, A.L.-Marinetti, A. [1991-93] *Popoli e civiltà dell'Italia antica vi.1-2. Lingue e dialetti nell'Italia antica*. Roma: Biblioteca di Storia Patria. [008(37) Pop]
- Puhvel, J. [1984-] *Hittite Etymological Dictionary*. Berlin: Mouton (publicados vols. 1-2: A, E, I [1984]; 3: H [1991]; 4: K [1997]; 5: L [2001]; 6: M [2004]; 7: N [2007]). [vols. 1-3 809.198.7 Puh / vols. 1-5 UB Lletres R 809.15 Puh]
- Ramat, A.G.-Ramat, P. (eds.) [1998] *The Indo-European Languages*. London-NY: Routledge (orig. ital. [1993] *Le lingue indoeuropee*. Bologna: Società Editrice Il Mulino; trad. cast. [1995] *Las lenguas indoeuropeas*. Madrid: Cátedra). [809.1 Len]
- Rastorgueva, V.S.-Èdel'man, D.I. [2000-] *Этимологический словарь иранских языков*. Москва: Восточная Литература РАН (publicación en curso; hasta el momento tomos 1: A [2000]; 2: B-D [2003]; 3: F-H [2007]).
- Renfrew, C. [1987] *Archaeology and Language. The Puzzle of Indo-European Origins*. London: Jonathan Cape (trad. cast. [2003] *Arqueología y lenguaje: la cuestión de los orígenes indoeuropeos*, Barcelona: Crítica 1990). [809.1 Ren]
- Ringe, D. [1996] *On the Chronology of Sound Changes in Tocharian*. New Haven: American Oriental Society. [809.198.6 Rin]
- Ritter, R.-P. [1996] *Introducción al armenio antiguo*. Madrid: Ediciones Clásicas. [809.198.1 Rit]
- Robinson, O.W. [1993] *Old English and its Closest Relatives: a Survey of the Earliest Germanic Languages*. London-New York: Routledge. [802.0-022-5 Rob]
- Rosenkranz, B. [1978] *Vergleichende Untersuchungen der altanatolischen Sprachen*. Trends in Linguistics. State of the Art Reports 8. The Hague: Mouton de Gruyter. [BD/315]
- Russell, P. [1995] *An Introduction to the Celtic Languages*. London: Longman. [809.16 Rus]
- Sainero, R. [1994] *Lenguas y literaturas celtas: origen y evolución*. Madrid: UNED. [809.16 Sai]
- Sanz Ledesma, M. [1996] *El albanés: gramática, historia, textos*. Madrid: Ediciones Clásicas. [809.198.3 San]
- Schenker, A.M. [1995] *The Dawn of Slavic*. New Haven: Yale University Press. [808.101 Sch]
- Schmalstieg, W.R. [1983²] *An Introduction to Old Church Slavic*. Columbus, Ohio: Slavica. [808.101 Sch]

- Schmitt, R. [1981] Grammatik des Klassisch-Armenischen mit sprachvergleichenden Erläuterungen. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck. [809.198.1 Sch]
- Schmitt, R. (ed.) [1989] Compendium Linguarum Iranicarum. Wiesbaden: Ludwig Reichert. [809.15 Com]
- Schmitt, R. [2000] Die iranischen Sprachen in Geschichte und Gegenwart. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- Schmitt-Brandt, R. [1998] Einführung in die Indogermanistik. Tübingen-Basel: Francke.
- Schwyzer, E. [1966-71] Griechische Grammatik. München: Beck (4. Aufl.). [870.1 Han/II,1,1-3]
- Senn, A. [1957-66] Handbuch der litauischen Sprache i-ii. Heidelberg: Carl Winter. [808.82-5 Sen]
- Sergent, B. [1995] Les Indo-Européens: histoire, langue, mythes. Paris: Payot & Rivages. [809.1 Ser]
- Sihler, A.L. [1995] New Comparative Grammar of Greek and Latin. New York-Oxford: Oxford University Press. [807.5-52:807.1 Sih]
- Sims-Williams, N. (ed.) [2002] Indo-Iranian Languages and Peoples. Oxford: Oxford University Press.
- Streitberg, W. [2000] Die gotische Bibel i-ii. Heidelberg: Carl Winter (7. Aufl.). [22=399 Bib]
- Szemerényi, O. [1990⁴] Einführung in die Vergleichende Sprachwissenschaft. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft (trad. ingl. [1996] Introduction to Indo-European Linguistics. Oxford: Clarendon Press) [ambdós 809.1 Sze] (trad. cast. de 1970¹ [1978] Introducción a la lingüística comparativa. Madrid: Gredos). [800.1 Sze]
- Thomas, W.-Krause, W. [1960-64] Tocharisches Elementarbuch. i-ii. Heidelberg: Carl Winter. [809.198.6 Wer]
- Thomson, R.W. [1975] An Introduction to Classical Armenian. Delmar, NY: Caravan Books. [809.198.1 Tho]
- Thumb, A.-Hauschild, R. [1958] Handbuch des Sanskrit i.1, i.2. Heidelberg: Carl Winter (3. Aufl.) [809.12 Thu]
- Thurneysen, R. [1909] Handbuch des Alt-Irischen. Heidelberg: Carl Winter (trad. inglesa [1946] A Grammar of Old Irish. Dublin: Dublin Institute for Advanced Studies; reimpr. 2003)
- Tovar, A. [1987²] Antiguo eslavo eclesiástico / antiguo búlgaro: paradigmas gramaticales, textos, léxico. Madrid: Universidad Complutense. [808.101 Tov]
- Trask, R.L. [2000] The Dictionary of Historical and Comparative Linguistics. Edimburg: Edimburgh University Press. [801.53 Tra]
- Vaan, M. de [2008] Etymological Dictionary of Latin and the Other Italic Languages. Leiden: E.J. Brill.
- Vaillant, A. [1950-79] Grammaire comparée des langues slaves i-v. Paris: Klincksieck. [UB Lletres R 808.1-52 Vai]
- Vetter, E. [1953] Handbuch der italischen Dialekte. Heidelberg: Carl Winter.
- Villar, F. [1996²] Los indoeuropeos y los orígenes de Europa. Lenguaje e historia. Madrid: Gredos. [809.1 Vil]
- Vries, J. de [1977] Altnordisches etymologisches Wörterbuch. Leiden: E.J. Brill (3. Aufl. = 1962²). [803.95-54 Vri]
- Wackernagel, J.-Debrunner, A. [1896-1954] Altindische Grammatik i, ii.1, ii.2, iii. Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht (reimp. 1985-87). [809.12-5 Wac]

— Walter, H. [1994] L'aventure des langues en Occident: leur origine, leur histoire, leur géographie. Paris: Robert Laffont (trad. cast. [1998] La aventura de las lenguas en Occidente. Su origen, su historia y su geografía. Madrid: Espasa). **[800(4) Wal]**

— West, M.L. [2007] Indo-European Poetry and Myth, Oxford: Oxford University Press. **[299.1 Wes]**

— Woodard, R.D. (ed.) [2004] The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages. Cambridge: Cambridge University Press. **[800(3) Cam]**